

Exodus 17,8-22 a Dt 25,17; Salvátor 19. 9. 2021

Tu přitáhl Amálek, aby v Refidimu bojoval s Izraelem. Mojžíš rozkázal Jozuovi: „Vyber nám muže a vyjdi do boje proti Amálekovi. Já se zítra postavím na vrchol pahorku s Hospodinovou holí v ruce.“ Jozue učinil, jak mu Mojžíš rozkázal, a dal se s Amálekem do boje. Mojžíš, Aron a Chúr vystoupili na vrchol pahorku. Dokud Mojžíš držel ruku nahoře, vítězil Izrael, když ruku spustil, vítězil Amálek. Když Mojžíšovi umdlávaly ruce, vzali kámen a podložili jej pod Mojžíše, aby se na něj posadil. Aron a Chúr, každý z jedné strany, mu podpírali ruce, takže vytrval s rukama nahoře až do západu slunce. I porazil Jozue Amáleka a jeho lid ostrým mečem. Hospodin řekl Mojžíšovi: „Zpiš na památku do knihy a předej Jozuovi, že zcela vymažeš zpod nebes památku na Amáleka.“ I vybudoval Mojžíš oltář a pojmenoval jej: „Hospodin je má korouhev.“ Řekl totiž: „Je vztažena ruka nad Hospodinovým trůnem. Hospodin vyhlašuje boj proti Amálekovi do posledního pokolení.“

Dt 25,17: *Pamatuj, co ti učinil Amálek, když jste táhli z Egypta. Střetl se s tebou na cestě a zničil ti zadní voj, všechny churavé za tebou, když tys byl ochablý a unavený; a nebál se Boha. Proto až ti Hospodin, tvůj Bůh, dá odpočinutí ode všech tvých okolních nepřátel v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, abys ji obsadil, vymažeš památku Amálekovu zpod nebes. Nezapomeň!*

„S Amálekem budeš bojovat v každé generaci znova. Nezapomeň, co je Amálek zač. Je to boj, na němž záleží vašemu Vysvoboditeli. Boj jako v nebi, tak i na zemi.“ Co je zač ten Amálek, že ho za nepřitele, s nímž se nelze smířit a uzavírat kompromisy, označuje sám Hospodin? Nejlépe nám možná odpoví několik biblických obrazů:

Izrael putuje do země slíbené svobody. Putují pouští, kde rychle docházejí síly – zvláště nemocným, starým, matkám s dětmi. A taky těm, co tomuhle dlouhému putování ke svobodě moc nevěří, a někde vzadu se ohlížejí po egyptských jistotách. A v tom se přihrne Amálek se svou záškodnickou bandou. Bytostně nesnáší něco takového jako putování vysvobozených looserů za svobodou a důstojností pro každého. A napadne ten zástup zezadu – tam, kde se plahočí či plouží nejslabší a nejzranitelnější.

Nezapomeň, Amálek ten půjde vždycky takhle cynicky a zákeřně, připomíná Mojžíš na konci putování.

Saul, první izraelský král, tragicky hyne při prohrané bitvě s pelištejskými utlačovateli. A když na bitevním poli vypouští duši, přijde jakýsi Amálekovec, obere ho o královské insignie, dorazí ho a od ještě nevychladlé mrtvoly tohoto pomazaného utíká se svým lupem za Saulovým královským konkurentem Davidem pro odměnu. Hyenismus par excellence.

Anebo **příběh královny Ester**: napínavé biblické podobenství z časů, kdy šlo Židům o krk. V tom příběhu hrozí Židům i Ester vyhlazení nařízené zákonem. Přičemž tu státem organizovanou genocidu zosnoval svým našeptáváním jistý Haman, přítel perského krále a především – Amálekovec.

Amálek je zosobnění typů, co jako biblický Jack Rozparovač útočí na slabé, pohrdané a ohrožené.

Amálek nesnese pomýšlení, že by nějaká parta vysvobozených looserů mohla dojít do spásného cíle. S chutí se přidává ke škůdcům země dobré a prostorné, nebo se jak hyena pase na těch, kdo padli. Ale taky dokáže našeptávat právě zraněným a zkoušeným, že nemá cenu počítat s Boží záštitou a přátelstvím, a vyrobí k tomu dokonce chytlavou teologii (jak to opakovaně hučel do Joba jistý Elífaz Témanský, Amálekův biblický bratranec). A když se dostane k moci, čeká ty, kdo nesou dědictví hospodinovské svobody a lidskosti, nejhorší ohrožení. *Když Hitler v knize Mein Kampf zvolal, že svědomí je židovský vynález – a když potom nasadil všechny síly, aby tento národ vyhladil z povrchu zemského – aby tak současně s ním umlčel i ono svědomí – tehdy znovu povstal Amálek. (ter Linden)* Proto nezapomínej, co je Amálek zač. Amálekovsky se chovala komunistická státní bezpečnost, když lámala lidi – včetně farářů – ke spolupráci tím, že si nejdřív vyhlídla, v čem jsou zranitelní, kde mají slabinu – a ujistila se, že jsou na to sami. Amálek na nás vykukne z předvolební propagandy, když se otírá o přistěhovalce, Romy, lidi sociálně na dně, a líčí je jako obtížný hmyz či hrozbu. Proto pamatuj, co je Amálek zač. Neskoč mu na lep. A jakmile někde vykukne, budeš s ním muset zas začít bojovat.

Jak to bojování probíhá? Mojžíš tím pověřil *Jošuu*, tedy muže jménem *Vysvobození, Záchrana*:

„Nesmíme ty napadené nechat Amálekovi napospas. Patří k nám – a pro jejich záchranu je potřeba nasadit vlastní kůži. Jinak to nepůjde. Shromáždí muže a vytáhni do boje.“ Mojžíš tu promlouvá jako **pastýř**. Chrání zatoulané, zesláblé a ohrožené ovce stáda. Bojujte boj víry. Boj se záłudností, s protihospodinovským záškodnictvím. Teď je potřeba postavit se za ohrožené a nasadit vlastní kůži. Nemělo by nám uniknout, že do toho boje je neposlal Hospodin. Bylo to Mojžíšovo rozhodnutí. Ale Hospodin se k němu přiznal: „Zapiš tohle první střetnutí s nepřátelským pohanstvím do Knihy příběhů vysvobození.“ A tak tomu Mojžíšovu pastýřskému rozhodnutí dal punc slova Božího. Punc příběhu, který nesmíš zapomenout ani opomenout, nechceš-li na cestě svobody a lidskosti ztratit cíl.

Příběh nám přitom nedává do ruky baseballové pálky ani neposvěcuje válčení či jeho podporu. Ono „nezapomínej“ přetváří naše srdce k vnímavosti, která vidí, kudy Amálek leze: Z našich pohrdavých slov, předsudků, či z náklonnosti k represí a silovým řešením.

A taky abychom vnímali, kde leze z propagandy zacílené cynicky na ty, kdo se sami nedokážou bránit. Pak jsme voláni do boje taky my – slovy, svědectvím, peticemi, nebo hlasovacími lístky.

A aby se ten zápas nezvrhl, a především, abychom na něj nerezignovali, obraťme teď svou pozornost k tomu, co **při tom boji dělá Mojžíš**: Vystoupí na

vrchol se svou holí v ruce. Té holi bychom mohli říkat **Klestička**, protože klestí cestu do země slíbené svobody a lidskosti. Když se objeví nepřekonatelná překážka, Klestička se činí. Vyvede vodu ze skály nebo rozpoltí moře. Teď se tyčí jako znamení, jako bojová zástava. Korouhev s posestvím „Nepolevujte v boji“.

Však také, když chtěl Mojžíš dát svým ne už nejmladším rukám odpočinout, a klestička klesla, chuť pokračovat v boji se Izraelcům vytratila a jejich nasazení vyprchalo a Amálek měl hned převahu. Ale Mojžíš na to našťestí nebyl sám. Měl tam dva kněžské spolubratry, Árona a Chúra. Dva liturgy, dva profi flandráky. Dost často bude kniha příběhů Božího lidu líčit, jak takoví kněžští profici stojí proti tomu, oč jde v dané chvíli Hospodinu. Ale teď podpírají Mojžíše. Koordinují svůj přístup s tímhle prorokem a pastýřem, a tak jsou v souladu i se samotným příběhem a záměrem Tóry. A Mojžíšovy ruce se spolu s Klestičkou opět vztyčí v žehnajícím gestu. Vydržely tak až do západu slunce – a Amálek byl poražen a odražen a zesláblé ovce Mojžíšova stáda vysvobozeny z ohrožení jeho nenávisným záškodnictvím.

A nezapomeň to zapsat – do knihy příběhů z téhle cesty, Mojžíši: *S Amálekem budeš bojovat v každé generaci znova. Nezapomeň na to. Je to boj, na němž záleží vašemu Vysvoboditeli. Boj jako v nebi, tak i na zemi.*

Napiš to do Knihy příběhů... Proč? Aby se nepřestávali modlit. Vztahovat ruce k nebesům. Prosit za ohrožené, za každého, na koho si Amálek zrovna vyskakuje. Protože modlitba za ohrožené proměňuje i váš postoj. Začnete *Kyrie eleison, Pane smiluj se*, a ten Pán se nejednou smiluje tak, že vám promění srdce. K citlivosti a solidaritě a dá chuť i odvahu se pustit do zápasu za potřebné.

Nezapomeň to zapsat, aby se ze samotné Knihy příběhů stala taková „Klestička“, která uprostřed houští zmateností, zastrasování, rezignace – i navzdor ostnatým drátům propagandy a lží klestí – razí a stříhá cestu dál. Vždyť Hospodinův boj s Amálekem přechází z pokolení do pokolení.

Možná nás napadne (trochu alibisticky): **A nekončí boj s Amálekem Novým Zákonem?**

Tak, jak rozumím tomhle textu, nekončí. Ve svědectví evangelistů a apoštolů Amáleka připomíná ďábel. Pokušitel. Jednou to zkouší svými marketingovými triky na hladové či malověrné, jindy obchází jako *lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil*. Pak volají apoštolé a evangelisté k solidaritě s napadenými. S tím novozákonním ďáblem je ale ta potíž, že je to pojem až moc náboženský, „mimolidský“. Jako by přicházel odjinud, než jsou naše lidské poměry, názory, vztahy, hejtování, předsudky. Amálek připomíná: to démonské, znelidšťující, s čím zápasí Jóšua a co se cestě záchraně a obnovy s nenávislnou zarputilostí staví do

cesty, to má podobu našich lidských, pozemských projevů, postojů, předsudků, manipulací, vášní, mocenských choutek. V člověku – i ve společnosti. V církvi – i okolo ní. Proto nezapomínej, že s Amálekem je potřeba bojovat vždy znova. Vždy právě s tou podobou, kterou na sebe zrovna bere – tam, kde zrovna někoho napadá či hejtuje. Až do skonání světa. A když ti budou docházet síly, vzpomeň si na **vztyčenou korouhev**. Korouhev, pod níž nasazoval svou kůži Jóšua i Ježíš. Korouhev, která ukazuje k zemi slíbené svobody, lidskosti i bezpečí pro každého. Korouhev, která ujišťuje: nakonec bude Amálek poražen a vymazán. Amen.

Ex 17,8-16; Dt 25,17-19

Píseň: 407,1+3

In: Žalm 12,2n;6n

Píseň: 418

Modlitba

Jsi písničkou na cestu, náš Vysvoboditeli. Uprostřed tolika zmateností, které se vydávají za tu správnou cestu života, oslovuješ slovem sedmkrátě protříbeným, vyzkoušeným, nosnou pravdou. V příběhu vysvobození a naděje, nezasloužené záchraně jsme z tvé milosti i my směli najít své ukotvení, svou oporu, dobrou orientaci, nadějný cíl.

Děkujeme, že si právě tohle smíme před tvou tvář připomenout, s novou závažností i čerstvostí. Dej nám tedy rozpoznat, kudy dnes vede cesta tvých svědků. Co nás ohrožuje, s čím se vyrovnávat. Ať v našem životě, tebou vždy znova obnovovaném, prosvítá právě ta lidskost, spravedlnost a bezpečí, o něž jde tobě. Takto buď s námi, takto se nad námi smiluj. Amen.

Čtení Exodus 17,8–16

Písně 383

Text Dt 25,17–19

Píseň 477,1-3.6

Ohlášky

Přímluvy (Kyrie)

V důvěře, že příběh tvé záchraně obnovuje lidskost a dává životu spolehlivý směr, přimlouváme se za ty, kdo ztratili životní orientaci, podléhají strašení i pustým žvástům, a nebo se dali do služeb různým podobám nelidskosti, manipulace, ponižování bezbranných. *Kyrie eleison.*

Velíš ujímat se ohrožených. Prosíme za bezbranné – za děti v kojeneckých ústavech, lidi staré a nemohoucí, lidi s nedostačujícími příjmy, za rodiny v nedůstojných podmínkách. Připomínej nám, že solidarita je perspektivnější než sobectví. *Kyrie eleison.*

Přimlouváme se i za všechny, kdo jsou lživě označováni za škůdce či hrozbu: za lidi prchající před týráním pronásledováním, hladem a chudobou, ze příslušníky menšin. Dávej rozpoznat, komu je třeba postavit se po bok a koho se zastat. *Kyrie eleison.*

Do našeho života dopadá účinně mnoho polopravd či lživé propagandy. Dávej moudrost i odvahu postavit se malým i velkým šmejdům, kteří zneužívají lidské neinformovanosti, úzkosti, touhy po bezpečí a lepším životě. *Kyrie eleison.*

Otče náš

Poslání 1Pt 5,8n

Požehnání 1Pt 5,10-11

A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen.

Píseň Svítá 17 (Bojujte dál)